

Részlet

13/1994. (ÜK. 12.) LÜ utasítás

az ügyészi törvényességi felügyeletről

Az [Alkotmány 51. §-ának \(3\) bekezdése](#) értelmében az ügyészség közreműködik annak biztosításában, hogy mindenki megtartsa a törvényeket. Törvénysértés esetén fellép a törvényesség védelmében.*

A hivatkozott rendelkezések, valamint az Alkotmányban és a Magyar Köztársaság ügyészségéről szóló [1972. évi V. törvényben](#) (a továbbiakban: [Ütv.](#)) meghatározott alapvető célkitűzések maradéktalan érvényesülésének biztosítása érdekében az ügyészi törvényességi felügyelet (a továbbiakban: törvényességi felügyelet) ellátására vonatkozóan - az [Ütv. 28. §-ának \(1\) bekezdésében](#) kapott felhatalmazás alapján - a következő utasítást adom:

I.

ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

Az ügyészi törvényességi felügyelet terjedelme

1. §*

Az ügyész a törvényességi felügyeleti tevékenységet az [Ütv.](#) rendelkezései szerint látja el.

2. § (1)* Az ügyészi törvényességi felügyelet hatálya az 1. §-ban foglaltaknak megfelelően kiterjed

a) a jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközei vonatkozásában a minisztériumokra és az országos hatáskörű szervekre,

b) a hatósági eljárások és egyedi döntések tekintetében az Országgyűlésnek felelős, vagy beszámolni köteles szervekre, a minisztériumokra, az országos hatáskörű vagy illetékességű, a regionális, a területi és a helyi közigazgatási szervekre, a közigazgatási hatósági jogkört gyakorló, vagy a közigazgatási hatósági eljárás szabályai szerint eljáró egyéb szervezetekre és személyekre, valamint a szabálysértési hatóságokra és a szabálysértés miatt eljáró más szervekre,

c) a munkaviszonnyal és szövetkezeti tagsági viszonnyal összefüggő általános érvényű intézkedések, eljárások és egyedi döntések vonatkozásában a gazdálkodó és egyéb - jogi személyiséggel nem rendelkező - szervezetekre,

d) a működés, valamint a működés körében hozott belső normák és egyedi döntések tekintetében az alapítványokra (közalapítványokra), a társadalmi szervezetekre és - a közhasznú működés tekintetében - a közhasznú szervezetekre.

(2)* Az ügyészség kizárólag abból a szempontból gyakorol felügyeletet az (1) bekezdésben meghatározott szervek felett, hogy azok működése megfelel-e a hatályos jogszabályoknak, eljárásaik és döntéseik törvényesek-e. A döntések célszerűségi, vagy gazdaságossági vizsgálata nem tartozik a törvényességi felügyelet körébe. A törvényességi felügyelet ellátásánál jogszabálysértőnek kell tekinteni az olyan magatartást (tevékenységet vagy mulasztást), határozatot vagy intézkedést, amely ellentétben áll a jogszabályokkal, az Alkotmánybíróság határozataival, a jogszabályok keretei között kiadott belső normákkal (pl. kollektív szerződés, alapszabály stb.), az Unió jogi aktusával, valamint - a bírósági felülvizsgálat körébe tartozó ügyekben - a Legfelsőbb Bíróság jogegységi határozataival, elvi bírósági határozataival és kollégiumi állásfoglalásaival.

(3)* Ha az ügyész a törvényességi felügyelet ellátása során törvénysértést vagy más hiányosságot állapít meg, a III. fejezetben meghatározott intézkedéseket teheti. Amennyiben a törvénysértés valamely állampolgár magatartásában nyilvánul meg, a törvényességi felügyeleti jogkörben eljáró ügyész az arra jogosult szerveknél (munkáltatói szerv, szabálysértési hatóság, rendőrség stb.) kezdeményezi olyan intézkedés megtételét, amely az állampolgárt a törvények megtartására szorítja.

Hatáskör és illetékesség

3. §* (1) A törvényességi felügyeletet

a) a Legfőbb Ügyészség látja el az Országgyűlésnek felelős vagy beszámolni köteles szervek, a minisztériumok, az országos hatáskörű, vagy országos illetékességű közigazgatási szervek, valamint az országos sportági szakszövetségek, az országos sportszövetségek, az országos kamarák és köztisztviselők

felett, amennyiben más ügyési szerv kijelölésére nem kerül sor. A Legfőbb Ügyészség az eljárás lefolytatásával főügyészséget úgy is megbízhat, hogy a vizsgálati jelentést, az intézkedéseket és más iratokat a vizsgálatot végző ügyészség helyett maga kiadmányozza,

b) a megyei, Fővárosi Főügyészség (a továbbiakban: főügyészség) látja el a területi szinten szervezett közigazgatási szervek felett akkor is, ha a közigazgatási területbeosztástól eltérő illetékességi területen működnek,

c) a főügyészség látja el az a) pontban foglalt kivétellel az alapítványok (közalapítványok), a társadalmi szervezetek, a közhasznú szervezetek felett,

d) a helyi ügyészség látja el a törvényességi felügyelet szervei hatálya alá tartozó, de az a)-c) pontban nem említett minden egyéb szerv vonatkozásában. A megyei (fővárosi) főügyész úgy rendelkezhet, hogy a területén működő alapítványok (közalapítványok), társadalmi szervezetek, közhasznú szervezetek működése feletti törvényességi felügyeletet a helyi ügyészség gyakorolja.

(2) A fellebbviteli főügyészségek a Legfőbb Ügyészség eseti kijelölése alapján és az általa meghatározottak szerint végeznek törvényességi felügyeleti tevékenységet.

4. §⁺ (1) A törvényességi felügyelet gyakorlására a (2) bekezdésben foglalt kivétellel az az ügyészség illetékes, amelynek területén a hatáskörébe tartozó szerv székhelye van. Pest megye területén működő szerv tekintetében a Pest Megyei Főügyészség rendelkezik illetékességgel akkor is, ha a szerv székhelye a fővárosban van.

(2) Törvényességi kérelem, panasz, egyéb beadvány elbírálására a közigazgatási területbeosztástól eltérő illetékességi területen működő bármely közigazgatási szerv tekintetében (pl. környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi, erdészeti hatóság, bányakapitányság stb.) az a főügyészség illetékes, amelynek területét az ügy érinti.

5. § (1) A felettes ügyész az illetékességi területén működő bármely szerv tekintetében eljárhat, ha ez hatáskörét nem haladja meg. Ha a felettes ügyész az alárendelt ügyészség hatáskörébe tartozó szervnél végez törvényességi felügyeleti vizsgálatot, a vizsgálati jelentés, valamint a tett intézkedések egy példányát tájékoztatás végett köteles megküldeni az alárendelt ügyészségnek. A felettes ügyész feljogosíthatja az alárendelt ügyészt arra, hogy az az illetékességi területén kívül eső, de a felettes ügyész illetékességi területén működő szerv tekintetében teljes jogkörrel eljárjon.

(2) A közigazgatási területbeosztástól⁺ eltérő illetékességi területen működő közigazgatási szervnél⁺ (pl. vízügyi igazgatóságoknál, vám- és pénzügyőrség megyei szerveinél) tartott vizsgálatról készült jelentést és a szervet érintő bármely ügyési intézkedés egy példányát tájékoztatásként meg kell küldeni mindazoknak a főügyészségeknek, melyek illetékességi területét a szerv illetékességi területe érinti.

(3)^{*}

6. § (1)^{*} Ha a törvényességi felügyeleti ügyben az eljáró ügyészség területén kívül kell a tényállás tisztázására irányuló eljárás cselekményt végezni (személyt meghallgatni, helyszínt megtekinteni stb.), ennek érdekében az eljáró ügyészség az eljárás cselekmény helye szerint illetékes ügyészséghez intéz megkeresést. A megkeresést 15 napon belül teljesíteni kell.

(2) Halasztást nem tűrő rendkívüli esetben az ügyési intézkedés előkészítésére irányuló eljárást az ügyészség illetékességi területén kívül külön felhatalmazás nélkül is el lehet végezni, erről azonban az illetékes ügyészt tájékoztatni kell.

7. § Ha a törvényességi felügyeleti ügyben az [Ütv. 13. §-ának \(2\) bekezdésében](#) meghatározott ügyési jogokat olyan szerv tekintetében kell gyakorolni, melynek tevékenysége felett a törvényességi felügyeletet a felettes ügyészség látja el, az eljáró ügyészség a felettes ügyészséghez tesz erre irányuló előterjesztést.

Kizárás

8. § (1) A törvényességi felügyeleti ügy intézésében nem vehet részt az az ügyész, aki az ügyben ügyfélként szerepel, illetőleg az ügyfelek valamelyikének vagy a sérelmezett döntést⁺ hozó személynek egyeneságbeli rokona, örökbe fogadott, mostoha vagy nevelt gyermeke, örökbefogadó, mostoha vagy nevelőszülője, testvére, jegyese, házastársa, élettársa, egyeneságbeli rokonának a házastársa, házastársának egyeneságbeli rokona vagy testvére, illetőleg testvérének házastársa.

(2) Kizárás alá esik az is, aki az ügy intézésében megelőzően, mint az érintett szerv dolgozója közreműködött, vagy akitől az ügynek tárgyilagos intézése egyéb okból nem várható.

(3)^{*} Szabálysértési ügyben ügyészként nem vehet részt az sem, aki az ügyben mint a szabálysértési hatóság tagja vagy mint bíró, illetve hozzátartozója járt el.

(4)^{*} A kizárási okot az érdekelt ügyész köteles bejelenteni; ilyen bejelentést a kérelmező vagy más érdekelt is tehet. A kizárás és szükség esetén más ügyintéző kijelölése tárgyában az eljáró ügyészség vezetője, ha pedig a kizárási ok vele szemben áll fenn, vagy a kizárási vonatkozó bejelentés rá vonatkozik, a felettes ügyészség (a Legfőbb Ügyészségen a szolgálati felettes) dönt.

II.

A TÖRVÉNYESSÉGI FELÜGYELET MÓDSZEREI

9. § A törvényességi felügyelet fontosabb módszerei a következők:

- a) egyes jogszabályok tervezetének előzetes észrevételezése;
- b) a szervek által kiadott jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközének minősülő rendelkezések törvényességének rendszeres figyelemmel kísérése;
- c) felvilágosítás és adatok kérése a szervek vezetőitől;
- d) vizsgálat tartása;
- e) vizsgálat kezdeményezése;
- f)* az ügyészséghez benyújtott törvényességi kérelmek, jogszabálysértésre utaló jelzések, közérdekű kérelmek, panaszok és bejelentések megvizsgálása, illetőleg megvizsgálattása;
- g) jogszabály vagy az állami irányítás egyéb jogi eszköze, kibocsátásának, módosításának, vagy hatályon kívül helyezésének kezdeményezése;
- h)*

A jogszabálytervezetek véleményezése

10. § (1)*

(2)* A jogszabályok véleményezésére és ezzel kapcsolatban az ügyészségi szakágak együttműködési rendjére a Magyar Köztársaság Ügyészsége szervezetéről és működésének szabályairól szóló [25/2003. \(ÜK. 12.\) LÜ utasítás 32. §-ában](#) foglaltak az irányadók.

A szervek rendelkezéseinek* figyelemmel kísérése

11. § (1) Az ügyész törvényességi szempontból figyelemmel kíséri a 2. § (1) bekezdésében meghatározott szervek rendelkezéseit, és az állami irányítás egyéb jogi eszközének minősülő aktusait, amelyek a jogszabályok értelmezésével, vagy a jogalkalmazás körébe tartozó kérdésekkel kapcsolatosak, törvénysértés észlelése esetén a III. fejezetben meghatározott módon intézkedik a törvénysértés megszüntetése iránt.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott feladatkörében a Legfőbb Ügyészség elsősorban a Magyar Közlönyben és az országos hatáskörű szervek hivatalos lapjaiban, a főügyészség a megyei közgyűlés hivatalos lapjában, az illetékes helyi ügyészség a helyi önkormányzat hivatalos lapjában közzétett rendelkezéseket kíséri figyelemmel.

(3) Ha az ügyészség olyan szerv rendelkezésében észlel törvénysértést, amelynek tevékenysége felett a törvényességi felügyeletet a felettes ügyészség látja el, a szükséges ügyészi intézkedés iránt a felettes ügyészséghez tesz előterjesztést.

Felvilágosítás és adatok kérése a szervek vezetőitől

12. § Az ügyészség az [Ütv. 13. § \(2\) bekezdés f\) pontja](#) alapján elsősorban akkor kéri felvilágosítás adását, vagy adatok rendelkezésre bocsátását, ha ez

- a) vizsgálat keretében vagy törvényességi kérelem elbírálása érdekében;
- b) vizsgálat vagy vizsgálat kezdeményezés előtt a vizsgálandó szervek kiválasztásához;
- c) a felettes ügyészi szervek informálásához szükséges, illetőleg
- d) az ügyész ily módon kíván tájékozódni arról, hogy egyes szervek miként tettek eleget a jogszabályban meghatározott ellenőrzési, felügyeleti, vagy a jogalkalmazás körébe tartozó kötelezettségüknek.

Az ügyészi vizsgálat

13. §* Az ügyészség a felettes ügyészség utasítására vagy saját kezdeményezéséből tart vizsgálatot a szerveknél. A legfontosabb vizsgálati feladatokat a társadalmi igényekre figyelemmel a Legfőbb Ügyészség vizsgálati terve határozza meg. Saját kezdeményezésű vizsgálat tartása különösen akkor indokolt, ha valamely szerv munkáját illetően, vagy valamely jogterületről ismétlődően jutnak az ügyész tudomására törvénysértésre utaló adatok. Az ügyészség más ellenőrző, illetve felügyeleti szervvel koordinált vizsgálatot is tarthat, ez esetben azonban az ügyészi vizsgálat és jelentés önálló jellegét meg kell tartani.

14. § (1) A vizsgálatot a vizsgálatot tartó ügyészség által előre elkészített, illetőleg a felettes ügyészség által kiadott szempontok szerint kell megtartani. A szempontok meghatározzák:

- a) a vizsgálat tárgyát, az irányadó jogszabályok megjelölésével;
- b) a vizsgálat célját;
- c) azokat a fontosabb kérdéseket vagy témaköröket, amelyekre a vizsgálat során különös figyelmet kell fordítani, valamint
- d) a vizsgált időszakot.

A fentiekon túlmenően a felettes ügyészség által kiadott szempontok a szükséghez képest meghatározzák a vizsgálat módszereit, az átvizsgálendő ügyiratok körét és a vizsgálati jelentés szerkezeti felépítését, továbbá irányelveket tartalmaznak a vizsgálandó szervek kiválasztásához.

(2) Ha az ügyészség korábban már tartott hasonló vizsgálatot és időközben a jogi szabályozásban változás nem történt, illetőleg, ha az ügyészség több szervnél tart azonos tárgykörben vizsgálatot, nem kell minden vizsgálatához külön szempontokat készíteni, elegendő a vizsgálati jelentésben utalni a szempontok iktatószámára.

15. § (1) A fontosabb vizsgálatok előtt célszerű a megvizsgálendő szerv tevékenységéről előzetesen tájékozódni más szerveknél.

(2) A vizsgálat megkezdése előtt a vizsgált szerv vezetőjét kellő időben tájékoztatni kell a vizsgálat időpontjáról és tárgyáról. Az előzetes értesítést mellőzni kell, ha valamilyen okból meglepetésszerű vizsgálat tartása indokolt.

(3) Az ügyészi vizsgálat fontosabb módszerei a következők:

- a) a vizsgált szerv által - illetőleg részére - kiadott rendelkezések, intézkedések, körlevelek stb. áttanulmányozása;
- b) a felettes szerv* vagy ellenőrző szerv előző vizsgálati anyagának és az azok alapján tett intézkedéseknek megtekintése;
- c) a vizsgált kérdésre vonatkozó iratok, okmányok, adatok, bizonylatok stb. megvizsgálása;
- d) a vizsgált szervhez intézett kérelmek, panaszok és bejelentések elintézésének tanulmányozása;
- e) a szükségeshez képest a helyszín megtekintése, illetve a szerv olyan dolgozóinak meghallgatása, akikről a vizsgálat szempontjából lényeges tényekről tárgyilagos felvilágosítás várható;
- f) a megállapított tények folyamatos értékelése a törvényesség szempontjából a vizsgálat későbbi irányának meghatározása céljából.

(4) Törvénysértés megállapítása esetén annak okait, s az elkövetést lehetővé tevő megkönnyítő körülményeket is fel kell kutatni. Súlyosabb törvénysértés esetén meg kell állapítani és meg kell hallgatni a törvénysértésekért felelős személyeket, valamint tisztázni, hogy a törvénysértést milyen okból követték el. Ki kell vizsgálni azokat a felfedett törvénysértéseket is, amelyek nincsenek közvetlen összefüggésben a vizsgálat tárgyával.

(5) A vizsgálat befejezése után a vizsgált szerv vezetőjét a már közölhető leglényegesebb megállapításokról tájékoztatni kell azzal, hogy a hibák kiküszöbölése iránt az ügyész írásban intézkedik. Ha a vizsgálat csupán olyan csekély jelentőségű törvénysértéseket vagy más hiányosságokat tárt fel, amelyek írásbeli intézkedés megtételét nem teszik indokoltá, ezekre a vizsgálat befejezésekor kell a szerv vezetőjének figyelmét felhívni. Amennyiben a vizsgálat törvénysértést nem állapított meg, a vizsgálat befejezésekor ezt kell a szerv vezetőjével szóban közölni.

16. § (1) A vizsgálat befejezése után el kell készíteni a vizsgálati, több azonos tárgyú vizsgálat esetén az összefoglaló jelentést is, amely a vizsgálat(ok) eredményét értékeli és elvi alapon összegezi.

(2) A jelentésben az összegyűjtött anyagot úgy kell összefoglalni, hogy az a vizsgálatl érintett szakterületen tartalmazza a szerv munkájának törvényességi szempontból való általános értékelését, továbbá a szempontok szerinti sorrendben az általánosítható elvi jellegű megállapításokat, a törvénysértések előfordulási arányát. A hiányosságokra utaló mindegyik megállapítás után a felderített tények, példák támasszák alá a megállapítások helyállóságát. A jelentésben foglalt minden ténynek az ügyész közvetlen megállapításán kell alapulnia. Tartalmaznia kell a jelentésnek az esetleg eldöntésre váró vitás elvi kérdéseket, továbbá a tervezett vagy megtett intézkedések (óvás, felszólalás, figyelmeztetés stb.) megjelölését. Mellőzhető az (1) bekezdésben előírt jelentés készítése, ha a vizsgált ügyek kis száma általánosítható következtetésekre nem ad alapot. Ilyen esetben a megvizsgált ügyekről kell értékelő feljegyzést készíteni.

(3) Több azonos tárgyú vizsgálat esetén a felettes ügyészség előzetes hozzájárulásával csak egy szervnél tartott vizsgálatról kell az előírt tartalmú jelentést elkészíteni, a többi vizsgálati jelentésben csak az ettől eltérő megállapításokat kell rögzíteni, vagy a vizsgálatról csak összefoglaló jelentést kell készíteni. Az utóbbi esetben az egyes vizsgálatokról feljegyzést kell készíteni a vizsgálat tárgyának és a vizsgált szervnek a feltüntetésével, utalva arra, hogy a vizsgálati megállapításokat az összefoglaló jelentés tartalmazza.

(4) A felettes ügyészség által előírt munkatervi vizsgálatról* szóló jelentést minden esetben fel kell terjeszteni a felettes ügyészséghez. Ha az ügyészség a saját kezdeményezésű vizsgálat tapasztalatait - pl. a

feltárt törvénysértések számára vagy súlyosságára figyelemmel - különösen jelentősnek ítéli, a vizsgálati jelentést külön utasítás nélkül is felterjeszheti.

(5) A főügyészségek az (1)-(3) bekezdésben foglaltak értelemszerű alkalmazásával készítik el a helyi ügyészségek jelentéseiről az összefoglalót. Ugyanez az irányadó akkor is, ha a főügyészség utasítására a helyi ügyészség több azonos tárgyú vizsgálatról összefoglaló jelentést készít.

(6)* A fontosabb és szélesebb körű vizsgálatokat követően - ha ezt a vizsgálat megállapítása indokolta teszi - az ügyész a vizsgált szervnél vagy annak felettes szervénél értekezlet összehívását kezdeményezheti a vizsgálat tapasztalatainak megtárgyalása céljából. Az értekezleten az ügyész ismerteti a vizsgálati tapasztalatokat és rámutat a helyes jogszabályértelmezésre, továbbá válaszol a vizsgálat tárgykörével kapcsolatban feltett kérdésekre.

(7)* A vizsgálati jelentés és az összefoglaló jelentés házi iratnak minősül.

(8)* A Legfőbb Ügyészség által elrendelt vizsgálatokról készült jelentések és összefoglaló jelentések csak a Legfőbb Ügyészség előzetes hozzájárulása alapján adhatók át a vizsgált szervnek, vagy felettes szervének. A főügyészségek a saját tervezésű vizsgálatokról készült jelentéseket és összefoglaló jelentéseket az Üsztv. adatvédelmi szabályainak figyelembevételével küldhetik meg a vizsgált szervnek, vagy felügyeleti szervének, illetve hozhatják nyilvánosságra. A nyilvánosságra hozatal során a sajtó számára adható tájékoztatás rendjéről szóló [9/2005. \(ÜK. 5.\) LÜ utasítás](#), továbbá a közérdekű adatok szolgáltatásáról szóló [4/2006. \(ÜK. 1.\) LÜ utasítás](#) előírásai szerint kell eljárni.

Utóvizsgálat

17. § Az olyan jelentősebb vizsgálatokat követően, amelyeknél ezt az ügyészi intézkedések száma vagy a feltárt törvénysértések jellege indokolta teszi, az ügyész utóvizsgálatot tart a vizsgálat eredményeinek megállapítása végett. Az utóvizsgálat annak feltárására irányul, hogy a szerv megszüntette-e az elfogadott ügyészi intézkedésekben kifogásolt törvénysértéseket. Ha az utóvizsgálat során az ügyész azt állapítja meg, hogy a szerv az ügyészi intézkedést elfogadta ugyan, de a törvénysértés megszüntetéséhez szükséges intézkedést ennek ellenére saját hibájából nem tette meg, illetőleg a törvénysértő gyakorlatot nem számolta fel, a vétkes személy ellen felelősségre vonást kell kezdeményezni.

Vizsgálatkezdeményezés

18. § (1) Az ügyész általában akkor kéri fel vizsgálat tartására az ellenőrzési vagy felügyeleti joggal felruházott, illetőleg állami törvényességi felügyeletet ellátó (a továbbiakban: felettes) szervet, ha

a) az az ügyész megállapítása szerint nem tett eleget a jogszabályban meghatározott ellenőrzési kötelességének; vagy

b) olyan jellegű törvénysértés gyanúja áll fenn, amelynek megnyugtató megállapítása kizárólag jogi szakértelemmel nem lehetséges, hanem más irányú szakmai ismereteket követel;

c) az ügyészi törvényességi felügyeleti vizsgálat megállapítása szerint törvénysértő gyakorlat alakult ki és ezért szükségesnek mutatkozik, hogy a felettes szerv hasonló tárgykörben a többi alárendelt szervénél is tartson vizsgálatot.

(2) Ha a vizsgálat azonnali megtartását fontos ok nem teszi indokoltá, a szélesebb körű vizsgálatot általában olyan időpontban kell kezdeményezni, amikor a felkérésnek a szerv más irányú feladataira is figyelemmel eleget tud tenni.

(3) A vizsgálatra való felkérés írásban történik. A felkérésben utalni kell az [Ütv. 13. § \(2\) bekezdésének e\) pontjára](#), illetőleg [\(3\) bekezdésére](#), továbbá meg kell jelölni a vizsgálat tárgyát, a vizsgálandó szerveket és azt, hogy az ügyész milyen időpontig kéri a vizsgálatról készített feljegyzés megküldését, valamint a tett intézkedésekről történő tájékoztatást. A vizsgálat során feltárt törvénysértések és más hiányosságok kiküszöbölése érdekében - ide értve a törvénysértések okainak feltárását és az indokoltnak látszó felelősségre vonást is - elsősorban a vizsgálatot végző szerv teszi meg a szükséges intézkedéseket. Az ügyész a vizsgálat fő kérdéseinek, illetőleg az irányadó jogszabályoknak és állásfoglalásoknak a megjelölésével segítse a vizsgálatot végző szerv munkáját.

(4) Az ügyész tanulmányozza át a szerv vizsgálati feljegyzését és állapítsa meg, hogy a szerv által tett intézkedések elegendőek-e a feltárt törvénysértések megszüntetésére, nem indokolt-e a vizsgálat alapján felelősségre vonás kezdeményezése. Ha a feljegyzésből kitűnően a vizsgálati tevékenység részben vagy egészben nem volt megfelelő, ill. a vizsgálatot végző szerv a szükséges intézkedést nem tette meg, az ügyész a vizsgálat részben vagy egészben történő megismétlését, ill. a szükséges intézkedés megtételét kezdeményezheti, vagy a vizsgálatot maga is lefolytathatja.

A törvényességi kérelmek elbírálása

19. § (1) Ha a kérelmező írástudatlan, illetve ha idős kora, testi fogyatékosága miatt, vagy egyéb okból törvényességi kérelmét nem, vagy csak nagy nehézséggel tudná írásban benyújtani, továbbá az azonnali intézkedést igénylő esetekben a szóban előadott törvényességi kérelmet írásban rögzíteni kell, egyszerűbb esetekben feljegyzés formájában, egyébként pedig jegyzőkönyvben. Mellőzni kell az írásba foglalást ha a fél kérelme szóbeli jogi tanácsadással, vagy felvilágosítással elintézhető.

(2)* A törvényességi kérelmet beérkezését követően haladéktalanul meg kell vizsgálni annak megállapítása érdekében, hogy nincs-e szükség azonnali ügyészi intézkedésre. Amennyiben a törvényességi kérelem, vagy ahhoz kapcsolódó más adatok alapján azonnali ügyészi intézkedés szükségessége merül fel, az ügyész köteles az iratok beszerzése és a törvényességi kérelem elbírálása iránt haladéktalanul intézkedni.

(3)* Az [Ütv. 2. §-ára](#) figyelemmel az egyedi ügyben benyújtott törvényességi kérelmet az ügyész általában akkor bírálja el saját hatáskörében, ha az jogerős döntés ellen irányul, illetve ha a törvénysértés elhárítása érdekében azonnali ügyészi intézkedésre van szükség, vagy az ügyésznek az eljárásban való részvétele látszik indokoltnak. Egyéb esetekben a beadványt - a kérelmező tájékoztatásával egyidejűleg - az annak elbírálására jogosult szervhez kell átteni, illetve az ügyfél figyelmét fel kell hívni a keresetindítás lehetőségére, feltéve, ha annak feltételei fennállnak.

(4)* Ha az ügyfél az arra megállapított határidő alatt azért nem élt jogorvoslati (fellebbezési, keresetindítási stb.) jogával, mert e lehetőségre az eljáró szerv - törvénysértő módon - nem hívta fel a figyelmét, az ügyész a határozat megfelelő kiegészítését kezdeményezi. Amennyiben az ügyfél a jogszabálynak megfelelő figyelemfelhívás ellenére nem élt jogorvoslati jogával, hanem a jogorvoslati határidő letelte után az ügyészséghez nyújtott be törvényességi kérelmet, az; súlyos következményekkel járó vagy elvi jelentőségű törvénysértés kivételével - erre hivatkozással - az ügy érdemének vizsgálata nélkül elutasítható.

(5)* A törvényességi kérelmek elintézésénél elsősorban a hatáskör és illetékesség kérdését kell tisztázni. A nem ügyészi hatáskörbe tartozó beadványokat a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervhez kell átteni. Ha a törvényességi kérelem elbírálása más ügyészség hatáskörébe tartozik, azt a hatáskörrel rendelkező ügyészséghez kell felterjeszteni, illetve átteni. A felvilágosítás vagy elvi jellegű állásfoglalás kérését tartalmazó beadványokat általában át kell tenni ahhoz a szervhez, amelynek ügykörébe tartozik a válasz vagy az állásfoglalás megadása, kivéve ha a kérdés természete ügyészi választást igényel, vagy tesz lehetővé.

(6)* Amennyiben a törvényességi kérelmet a felettes ügyészséghez kell felterjeszteni, az ügyet döntésre - hatáskörének és illetékességének keretei között - az alárendelt ügyészség készíti elő (pl. iratok beszerzése, helyszín megtekintése, meghallgatások foganatosítása stb.). Ha a törvényességi kérelmet az azonos hatáskörű ügyészségek közül nem az illetékes ügyészséghez nyújtották be, az esetleg szükséges előkészítés után azt az illetékes ügyészséghez kell átteni.

(7)* Az áttétel, illetve felterjesztés határideje az előkészítést nem igénylő ügyekben 5 munkanap, előkészítést igénylő ügyekben 15 munkanap. Az áttett beadványban írt sérelemről a házi iraton rövid feljegyzést kell készíteni, vagy - ha ez megoldható - a beadvány fénymásolt példányát kell az iratok között elhelyezni.

20. § (1) Ha az ügyre az ügyészség hatásköre és illetékessége kiterjed, a törvényességi kérelmet - amennyiben az ügy iratbeszerzés nélkül is elintézhető - 15 napon belül, egyéb esetben pedig az ügy elbírálásához szükséges iratok megérkezésétől számított 30 napon belül kell elbírálni. A szükséges iratok beszerzése iránt 5 munkanapon belül kell intézkedni. Amennyiben a törvényességi kérelem elbírálása az említett határidőn belül nem lehetséges, a kérelmezőt erről értesíteni kell. Ha az iratok beszerzése 30 napon belül nem lehetséges, a kérelmezőt tájékoztatni kell arról, hogy kérelmét az ügyészség az iratok megérkezését követően vizsgálja meg.

(2) A törvényességi kérelem érdemi elbírálása során általában be kell szerezni az ügyre vonatkozó iratokat. A felettes ügyészség az iratokat vagy közvetlenül, vagy a törvényességi kérelem egyidejű megküldése mellett az illetékes ügyészség útján szerzi be. Mellőzhető az iratok beszerzése, ha

a) a törvényességi kérelemből, illetőleg a kérelmező által mellékelte iratokból a kérelem alaptalansága minden kétséget kizáróan megállapítható; vagy

b) az ügyész a törvényességi kérelmet az [Ütv. 25. §-ának \(2\) bekezdése](#) alapján (elkésztett törvényességi kérelem) utasítja el, illetőleg a jelen utasítás 21. § (2) bekezdése alapján helyezi irattárba.

(3) A főügyész a helyi körülmények figyelembevételével utasításban szabályozza, hogy a 19. § (5) bekezdésében, illetőleg a 20. § (2) bekezdésében meghatározott esetben melyik alárendelt ügyészség és mikor köteles a beszerzett iratokat véleményes jelentéssel felterjeszteni. Ha a hivatkozott rendelkezések alapján az iratokat a Legfőbb Ügyészségre kell felterjeszteni, csak akkor van szükség véleményes jelentésre, amennyiben

a) a felterjesztett iratok között nincs olyan határozat vagy ügyészégi állásfoglalás, amely a törvényességi kérelem elbírálásához szükséges tényállást és az irányadó jogszabályok rendelkezéseit egyaránt tartalmazza;
b) a főügyészség reagálni kíván a kérelmező egyes állításaira, illetőleg érveire; vagy
c) a Legfőbb Ügyészség utasítást ad az iratok véleményes jelentéssel történő felterjesztésére. Az a) pontban ismertetett feltétel fennállása esetén elegendő, ha a főügyészség a részére megküldött kérelemre vonatkozóan tesz érdemi észrevételt, erre azonban a felterjesztésben utalni kell.

(4) Ha az iratok beszerzésén túlmenően a tényállás további tisztázása válik szükségessé, az ügyész ennek érdekében a kérelmezőt, illetőleg az ellenérdekű felet meghallgathatja, a sérelmezett határozatot hozó szervezetétől adatok rendelkezésre bocsátását vagy felvilágosítás adását kérheti.

(5) A meghallgatást az ügyész általában az ügyészség - esetleg a munkáltató stb. - hivatalos helyiségében végzi. A kérelmezőt a meghallgatásról szóló értesítésben figyelmeztetni kell arra, hogy meg nem jelenése esetén az ügyészség a törvényességi kérelmet a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján bírálja el, illetve - ha a meghallgatás a kérelem tartalmának tisztázására vagy jogi tájékoztatás adására irányult - az ügyet lezártnak tekinti. A meghallgatott személyt figyelmeztetni kell a hamis vád és a hatóság félrevezetése jogkövetkezményére. A meghallgatásról jegyzőkönyvet vagy feljegyzést kell készíteni.

21. § (1) Az ügyészség a törvényességi kérelem, illetőleg a beszerzett iratok és a lefolytatott tényállástisztázás alapján alakítja ki az ügyre vonatkozó érdemi álláspontját. Ha a törvényességi kérelmet alaposnak tartja a III. fejezetben szabályozott módon ügyészi intézkedést tesz és erről a kérelmezőt tájékoztatja, ellenkező esetben a kérelmezőt írásban, az indokok közlése mellett értesíti törvényességi kérelmének alaptalanságáról.

(2) Válaszadás nélkül irattárba kell helyezni a konok perlekedők és az elmebetegek alaptalan törvényességi kérelmeit. A névtelen törvényességi kérelmek ügyében az ügyviteli szabályzatban meghatározott módon kell eljárni.

22. § (1)* A helyi ügyészség és a főügyészség hatáskörébe tartozó törvényességi kérelmeket és a törvényességi kérelem alapján kialakított ügyészi állásfoglalás ellen benyújtott újabb törvényességi kérelmeket (felügyeleti törvényességi kérelmeket) a főügyészségen belül kell elbírálni. Az elbírálás szervezeti kereteit a főügyész állapítja meg.

(2)* A felügyeleti törvényességi kérelem alapján a törvényességi kérelmet elbíráló ügyészség köteles korábbi állásfoglalását saját hatáskörében - szükség esetén a tényállás további tisztázása után - érdemben felülvizsgálni. Ha a felülvizsgálat eredményeként a felügyeleti törvényességi kérelmet megalapozottnak tartja, megteszi a szükséges ügyészi intézkedést, és erről a kérelmezőt értesíti. Ellenkező esetben az ügyet továbbítja a felügyeleti törvényességi kérelem elbírálására hatáskörrel rendelkező ügyészséghez, ügyészhez, illetve ügyészi szervezeti egységhez. A helyi ügyészség álláspontját sérelmező felügyeleti törvényességi kérelmet a megyei főügyészség bírálja el.

(3) A Legfőbb Ügyészség az egyébként hatáskörébe nem utalt bármely törvényességi kérelem elbírálását saját hatáskörébe vonhatja, jogosult az iratok beszerzésére, a tényállás további tisztázására és az iratok véleményes jelentéssel való felterjesztésére, illetve intézkedés tételére utasítást adni.

(4)* Amennyiben a főügyészségnek a felügyeleti törvényességi kérelem alapján kialakított álláspontja ellen ismételt felügyeleti törvényességi kérelem érkezik, a főügyészség az ismételt felügyeleti törvényességi kérelmet véleményes jelentéssel és az előzményi iratokkal a Legfőbb Ügyészségre terjeszti fel.

(5)* Ha a Legfőbb Ügyészség az ismételt felügyeleti törvényességi kérelmet alaptalansága miatt elutasítja, a kérelmezővel közli azt is, hogy az esetleges további azonos tárgyú, de az ügy érdemi elbírálása szempontjából jelentős új tény nem tartalmazó törvényességi kérelme alapján sem lehet ügyészi intézkedést tenni. E tájékoztatást követően az ugyanazon ügyben ugyanazon tények alapján benyújtott újabb kérelmek válaszadás nélkül irattárba tehetők.

23. §* A közérdekű kérelmek, panaszok és bejelentések intézésénél a [2004. évi XXIX. törvény 141-143. §-ainak](#) előírásai szerint kell eljárni az Ut. [19-22. §-aiban](#) foglaltak értelemszerű alkalmazásával.

24. §* A Legfőbb Ügyészség Közigazgatási Jogi Főosztálya, Magánjogi Főosztálya, Gyermek- és Ifjúságvédelmi Önálló Osztálya, valamint a Katonai Főügyészség Katonai Ügyek Főosztálya a törvényességi kérelmek meghatározott csoportjának intézésére az általánostól eltérő szabályokat állapíthat meg.

III.

ÜGYÉSZI INTÉZKEDÉSEK A TÖRVÉNYESSÉGI FELÜGYELET KÖRÉBEN

25. § Az ügyész a törvényességi felügyelet körében a következő intézkedéseket teheti:

- a) óvás;
- b) felszólalás;
- c) figyelmeztetés;

d)*

- e) büntető, fegyelmi, szabálysértési, és kártérítési eljárás kezdeményezése;
- f) jogszabály kibocsátásának módosításának vagy hatályon kívül helyezésének kezdeményezése;
- g) állami irányítás egyéb jogi eszköze kiadásának kezdeményezése;
- h) jelzés (szignalizáció);
- i) külön jogszabályban meghatározott egyéb intézkedések.

Az óvás

26. § (1) Óvásnak már elkövetett tevőleges (aktív) törvénysértés esetén van helye.

(2) Óvást csak törvénysértés miatt lehet benyújtani, célszerűségi vagy méltányossági okból nem. Mérlegelési jogkörben hozott egyedi határozat ellen óvás benyújtására csak akkor kerülhet sor, ha

- a) a határozat megalapozatlan;
- b) a határozatban mérlegelt tények nem felelnek meg a valóságnak;
- c) a szerv túllépte a mérlegelés jogszabályban meghatározott kereteit; vagy
- d) a döntést megelőző eljárás során a határozat érdemére is kiható törvénysértést követett el.

(3) Az óvás mind jogerős, mind nem jogerős rendelkezés ellen irányulhat; nem jogerős rendelkezés ellen azonban az ügyész csak akkor nyújtson be óvást, ha a törvénysértő rendelkezést azonnal végrehajthatóvá nyilvánították.

(4)* Amennyiben a határozat érdemére kiható óvás benyújtására az [Ütv. 14. § \(3\)-\(5\) bekezdése](#) értelmében nincs mód, az óvásban a törvénysértés megállapítását és lehetőség szerint a sérelem más módon történő orvoslását kell indítványozni (elvi óvás).

(5)* Közigazgatási hatósági határozat ellen elvi óvást kell benyújtani akkor is, ha a semmisség jogkövetkezménye, illetve az óvás folytán tett intézkedések alkalmazhatósága az [1957. évi IV. törvény](#) hatályának utolsó napján, 2005. október 31-én megszűnt.

(6)* Amennyiben a törvénysértés csekély jelentősége miatt, vagy más okból óvás benyújtása nem látszik indokoltnak, az ügyész jelzésben hívja fel a szerv vezetőjének figyelmét a törvénysértésre.

(7)*

27. § (1) Az óvást általában a törvénysértés elkövető szervhez (szervezeti egységhez) kell benyújtani. Közvetlenül a felettes szervhez nyújtja be az ügyész az óvást, ha

- a) a törvénysértő rendelkezést a felettes szerv kezdeményezésére vagy iránymutatása nyomán adták ki;
- b) az elkövetett törvénysértés jellege folytán törvénysértő gyakorlat kialakulásától kell tartani; vagy
- c) különösen nagy jelentőségű elvi állásfoglalást igénylő ügyről van szó, amelynek elbírálása más szervek gyakorlatát is befolyásolhatja.

(2) Ha a felettes szerv tevékenységének törvényességi felügyelete meghaladja az ügyészség hatáskörét, az óvás benyújtását a hatáskörrel rendelkező ügyészségnél kell kezdeményezni. Amennyiben az utóbbi a kezdeményezéssel egyetért, az óvást benyújtja, vagy az óvásnak a törvénysértést elkövető szervhez való benyújtására ad utasítást. Ellenkező esetben a kezdeményező ügyészséget értesíti az óvás mellőzéséről.

28. § (1) Az óvást rendszerint írásban kell benyújtani.

(2)* Szóban jelentheti be az ügyész az óvást, ha testületi szerv ülésén vagy szabálysértési szerv által tartott meghallgatáson vett részt az ott hozott határozat vagy rendelkezés ellen. Ha a szerv az óvásnak nyomában nem ad helyt, az ügyész köteles óvását 3 nap alatt írásban is benyújtani. Az elbírálási határidő szóban bejelentett óvás esetében is az írásban megismételt óvásnak a szervhez érkezésekor kezdődik. A szóban bejelentett óvásról feljegyzést kell készíteni és azt a házi iratokhoz kell csatolni. Szóbeli óvás esetén is meg kell kívánni az óvás nyomán hozott határozat egy példányának megküldését.

(3) Ha az ügyész bármilyen okból szóban nem jelentett be óvást a törvénysértő rendelkezés ellen, utóbb írásban köteles óvást benyújtani.

29. § Az óvásnak tartalmaznia kell:

- a) a címzett szerv megnevezését;
- b) a kifogásolt rendelkezés ügyszámát és keltét, a rendelkezésnek, illetőleg törvénysértő részének rövid tartalmi összefoglalását;
- c)* az [Ütv. 14. §-ára](#) hivatkozással óvás bejelentését, az esetleges felfüggesztési indítvánnyal együtt, utalással az utóbbi hatályára (szabálysértési ügyben utalást az óvás halasztó hatályára);
- d) felhívást az óvásnak a törvényes határidőben való megvizsgálására, a megvizsgálás elmulasztásának következményeire, egyetértés hiánya esetén a felterjesztési kötelezettségre, illetőleg - ha az óvással érintett tevékenységi körben nincs felettes szerve - az érdemben való döntésre, valamint az ügyész értesítésére, minden esetben utalva az [Ütv. 15. §-ának](#) megfelelő bekezdésére;
- e) a fentiekől elkülönített indokolást, amely magában foglalja a megállapított tényállás tömör összefoglalását, az annak alapjául szolgáló adatok, bizonyítékok pontos megjelölésével, továbbá - az

irányadó jogszabályok idézése mellett - annak kifejtését, hogy a rendelkezés, illetőleg kifogásolt része miért törvénysértő;

f) záradékban indítványt a törvénysértés kiküszöbölésére (hatályon kívül helyezés, megváltoztatás, kiegészítés, a sérelem más módon történő orvoslása), a törvényes eljárási mód megjelölésével.

30. § Az óvás elbírálásának határideje az óvának a szervhez érkezését követő napon kezdődik. Az ügyész csak akkor követelheti, hogy a testületi szerv a legközelebbi ülésen elbírálja az óvást, ha az legalább 8 nappal az ülést megelőzően megérkezett a szervhez. Nem rendszeresen ülésező testületi szervnél az óvás 30 napon belüli megvizsgálását kell indítványozni.

31. §^{*} Ha az [Ütv. 15. §-ának \(5\) bekezdésében](#) megjelölt esetben a szerv az óvást törvénysértően elutasítja, az ügyész kezdeményezheti a magánjogi szakágnál az elutasítás tárgyában hozott határozat bíróság előtti megtámadását, illetőleg - ha a magánjogi feladatok ellátása is feladatkörébe tartozik - ennek érdekében maga intézkedhet.

A felszólalás és a figyelmeztetés

32. § (1) Felszólalás benyújtásának akkor van helye, ha

a) nem egyetlen törvénysértés történt, hanem törvénysértő gyakorlat alakult ki és a törvényesség helyreállítása ennek kiküszöbölését teszi szükségessé;

b) nincs konkrét törvénysértő rendelkezés, hanem a törvénysértés éppen abban áll, hogy a szerv a jogszabályban előírt intézkedési kötelezettségét nem teljesítette.

(2) A törvénysértő gyakorlat során hozott egyedi törvénysértő döntéseket a felszólalás nem érinti. Amennyiben ezek orvoslására is szükség van, ellenük külön óvást kell benyújtani.

33. § A jövőbeni törvénysértés veszélye esetén - tehát amikor törvénysértés még nem történt - az ügyész a törvénysértés megelőzése érdekében figyelmeztetéssel él.

34. § (1) A felszólalást, illetőleg a figyelmeztetést a törvénysértő gyakorlatot folytató, a törvénysértő mulasztást elkövető szerv vezetőjéhez, illetőleg annak a szervnek a vezetőjéhez kell benyújtani, amelynek tevékenységi körében a jövőbeni törvénysértés veszélye felmerült.

(2) A felszólalást és a figyelmeztetést általában írásban kell előterjeszteni s annak a következőket kell tartalmaznia:

a) a címzett szerv vezetőjének megjelölése;

b) utalást arra a forrásra, amelyből az előadott tények s az azokból levont következtetések származnak;

c) az érintett szerv működésében mutatkozó törvénysértő gyakorlatra, mulasztásban megnyilvánuló törvénysértésre, illetőleg a törvénysértés veszélyére utaló tények pontokban foglalt felsorolását, az azok alátámasztására szolgáló adatokkal, példákkal együtt ide érve a törvénysértéseket lehetővé tevő, azokat elősegítő, megkönnyítő okok, valamint a megsértett vagy sérelemnek kitett jogszabályok felsorolását;

d) „Felszólalás”, illetőleg „figyelmeztetés” megjelöléssel ügyészi indítványt a törvénynek megfelelő eljárásra, illetőleg a hiányosságok kiküszöbölésére, hivatkozva az [Ütv. 16. §-ára](#);

e) záradékban utalást az elbírálási határidőre és az ügyész értesítésére.

(3) Ha ugyanazon alkalommal (pl. ugyanazon vizsgálat eredményeként) felszólalásnak és figyelmeztetésnek egyaránt helye van, ezt az iratba is lehet foglalni oly módon, hogy a megállapításokat követően az ügyész - az [Ütv. 16. §-ára](#) hivatkozással - „felszólalást és figyelmeztetést” intéz a szerv vezetőjéhez és ezután pontokba szedve sorolja fel az indítványozott intézkedéseket. Óvást a felszólalással, illetőleg figyelmeztetéssel egy iratba foglalni nem lehet. Ügyészi jelzésnek a felszólalással vagy figyelmeztetéssel egy iratba foglalása esetén a jelzést teljesen el kell különíteni az említett intézkedésektől. Ebben az esetben valamennyi jogszabálysértő gyakorlat és mulasztás miatt felszólalással kell élni, a jelzés csak a jogszabálysértésnek nem minősülő hiányosságokat, valamint a felszólalásba nem foglalható más törvényességi kifogásokat tartalmazhatja.

(4) Mellőzni lehet a felszólalás, figyelmeztetés vagy szignalizáció írásba foglalását, ha a törvénysértő mulasztást a szerv vezetője az ügyész szóbeli felhívására nyomban megszünteti, illetőleg a jövőbeni törvénysértés veszélyét előidéző okokat haladéktalanul kiküszöböli (pl. határozatát kiegészíti a kérelem el nem bírált részére vonatkozó döntéssel, az ügyfél figyelmét felhívja a határozat bíróság előtti megtámadásának lehetőségére stb.). Ilyen esetben a szóbeli felszólalásról, figyelmeztetésről vagy jelzésről rövid hivatalos feljegyzést kell készíteni és azt a házi iratoknál elhelyezni.

35. §^{*} (1) A főügyészségek a 3. § (1) bekezdésének b) és c) pontjában meghatározott hatáskörben benyújtott óvás, felszólalás, figyelmeztetés, jelzés és felelősségre vonás kezdeményezés (a továbbiakban: intézkedés) egy példányát a benyújtással egyidejűleg felterjesztik a Legfőbb Ügyészségre.

(2) A 3. § (1) bekezdésének d) pontja szerint egyébként helyi ügyészségi hatáskörbe tartozó intézkedések felterjesztése a főügyészségen belül a főügyész utasítása szerint történik, vagyis a Legfőbb Ügyészségre akkor sem kell felterjeszteni, ha azt a főügyészség nyújtotta be.

36. § (1)* Az ügyész nem elégedhet meg az intézkedés megtételével, hanem annak eredményességét is szorgalmaznia kell. Nagyobb fontosságú vagy elvi jelentőségű ügyekben az illetékes szerv ez irányú felkérésére az ügyész intézkedésének megvitatásában lehetőleg személyesen vegyen részt, az intézkedés indokait meggyőző módon fejtsse ki és magyarázza meg.

(2) Az ügyész köteles minden esetben ellenőrizni, hogy az ügyészi intézkedést a szerv a törvényes határidőben megvizsgálja-e és megfelelő esetben a határozat végrehajtásának felfüggesztéséről gondoskodik-e. Figyelemmel kell kísérnie az ügyésznek azt is, hogy a szerv egyetértés esetén valóban megteszi-e a törvényesség helyreállítása végett szükséges intézkedéseket.

37. § (1) Ha a szerv az intézkedéssel nem ért egyet és ezért azt a felettes szervéhez terjeszti fel, erről az ügyész a házi iratok felterjesztése mellett haladéktalanul jelentést tesz a felettes ügyészséghez.

(2)* A felettes ügyész köteles az intézkedés kellő időben való elbírálását szorgalmazni, a felületei szervvel egyetértést kezdeményezni, és ha a másodfokú szerv döntésével nem ért egyet, a döntéssel szemben maga jelenthet be óvást.

(3) Az (1)-(2) bekezdésben foglalt rendelkezés értelemszerűen irányadó olyan esetekben is, ha a szerv az ügyészi intézkedést nem a felettes ügyészség, hanem más ügyészség illetékességi területén működő felettes szervéhez terjesztette fel elbírálás végett (pl. vidéki gyáregység a fővárosban működő központjához).

38. § (1) Ha az ügyész olyan szerv részéről észlel törvénysértést, amelynek tevékenységére hatásköre vagy illetékessége nem terjed ki, a szükséges intézkedés megtétele érdekében általában a hatáskörrel rendelkező illetékes ügyészséghez tesz előterjesztést vagy javaslatot. Ügyészi jelzést (szignalizációt) azonban az ügyészség a hatáskörébe tartozó, de illetékességi területén kívüli szervhez is jogosult benyújtani.

(2) Ha a felettes ügyészség az alárendelt ügyészség hatáskörébe tartozó szerv részéről észlel törvénysértést, az illetékes ügyészséget utasítja a szükséges intézkedés megtételére, de az intézkedést - főként sürgős esetben vagy elvi jelentőségű ügyekben - maga is megteheti.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben említett esetekben a jelzéről, valamint a felettes szerv által tett intézkedésről az illetékes ügyészséget tájékoztatni kell.

39. § (1) Az ügyészi intézkedést az azt benyújtó ügyész, illetőleg a felettes ügyészség visszavonhatja. A felettes ügyészség utasítást adhat az intézkedés visszavonására, vagy módosítására, illetőleg az intézkedést benyújtó ügyész visszavonó nyilatkozatát hatálytalaníthatja.

(2) Ha a helytelen ügyészi intézkedés alapján a szerv már új rendelkezést adott ki, illetve korábbi intézkedését módosította, az új (módosító) rendelkezés ellen a felettes ügyész tegyen intézkedést.

A felelősségre vonás ügyészi kezdeményezése

40. § (1) Az ügyész a jogszabályban írt feltételek megvalósulása esetén büntető, szabálysértési, illetőleg a közalkalmazotti, közszolgálati jogviszonyban és a költségvetési szervvel munkaviszonyban álló személlyel szemben fegyelmi és kártérítési eljárást is kezdeményezhet.

(2) Az ügyész a nem ügyészi szervnél történő eljárás kezdeményezése előtt az eljárás sikerének biztosítása érdekében köteles az annak megindításához szükséges adatokat beszerezni, vagy beszereztetni a személyi felelősség megállapítása végett, és a tényállást megfelelően tisztázni.

Büntetőeljárás kezdeményezése

41. § Ha a törvénysértés bűncselekményt valósít meg az ügyész feljegyzést készít az illetékes büntető szakági ügyész részére, a feljegyzés bűncselekmény alapos gyanújára utaló cselekmény részletes tényállását és a rendelkezésre álló bizonyítékokat is tartalmazza.

Szabálysértési eljárás kezdeményezése

